

Means and Enforcement Mechanisms for the Continuation of the Existence of a Dissolved Entrepreneurial Society

Grigoli Akhalaia ^{a1}

^a PhD student, Caucasus International University

Roin Migriauli ^b

^b Doctor of Law, Professor
Caucasus International University

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Keywords:

Equality
Decision
Continuation of
existence
Means
Dissolved
entrepreneurial
societies

This article examines a qualitatively important issue for the doctrine of entrepreneurial law, such as the identification of means of continuing the existence of dissolved entrepreneurial societies and, as a counterweight to this, their implementation in practice. The aim of the research is to conduct a detailed study of the means and enforcement mechanisms for the continuation of the existence of a dissolved entrepreneurial society, based on identifying the problematic background of both entrepreneurial law and practice. For a multifaceted and in-depth investigation of the research issue, the following research methods were used in the study: qualitative analysis - qualitative research method, historical method, situation analysis method - Case-study, data analysis: analytical-synthetic method, comparativity and comparative studies, deduction and induction method, descriptive research method, teleological and literal interpretation methods of norm interpretation.

The results of the study confirmed that the doctrine of entrepreneurial law, at the level of legislative regulation, develops a discussion on the means or mechanisms for continuing the existence of a dissolved entrepreneurial society (e.g., a dissolved LLC). However, if we delve deeper into the essence of the issue, we will see that such a means or mechanism is not a sufficient lever for the majority of cases to allow dissolved entrepreneurial societies to continue their existence. It is not about the effectiveness of existing tools or mechanisms, but about their "plurality". How abundant is the number of mechanisms that are capable of confronting the

¹ Corresponding author.

E-mail addresses: grigoli.akhalaia@ciu.edu.ge (G.Akhalaia).

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-0096-6093>

crisis situation of a dormant entrepreneurial society and facilitating the transition of dormant entrepreneurial societies to an active phase?

The research results revealed a number of essentially important problems, for example, the continuation of the existence of an entrepreneurial society dissolved by the existing mechanism, In some cases, it is impossible and somewhat of a dead end. In fact, the problem is ensuring the involvement of all partners in the decision-making process of partnerships in a fragmented commercial society, with which the problem of continuing the existence of a dissolved entrepreneurial society should be resolved.

It can be said that in addition to the aforementioned type of entrepreneurial legal problem, there are also facts that are incompatible with the principles of general law. In particular, with the mechanism proposed by the legislation: When using the mechanism for continuing the existence of a dissolved entrepreneurial societies based on the decision of the partners, compliance with the principles of fair treatment, equality before the law, and freedom of will for all partners of the dissolved entrepreneurial society must be ensured as much as possible.

დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელების საშუალებები და აღსრულების მექანიზმები

გრიგოლი ახალაია^{ა 2}

^ა დოქტორანტი, კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი

როინ მიგრაული^ბ

^ბ სამართლის დოქტორი, პროფესორი
კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი

სტატიის შესახებ

აბსტრაქტი

საკვანძო სიტყვები:

თანასწორობა
გადაწყვეტილება
არსებობის
გაგრძელება
საშუალება
დაშლილი
სამეწარმეო
საზოგადოება

წინამდებარე სტატია იკვლევს სამეწარმეო სამართლის დოქტრინისთვის, თვისობრივად, იმდაგვარ საყურადღებო საკითხს, როგორც გახლავთ დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოებათა არსებობის გაგრძელების საშუალებების იდენტიფიცირება და აღნიშნულის საპირწონედ პრაქტიკაში მათი იმპლემენტაცია. კვლევის მიზანია დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელების საშუალებებისა და აღსრულების მექანიზმების დეტალური შესწავლა, როგორც სამეწარმეო-სამართლებრივი, ისე პრაქტიკის პრობლემური ფონის გამორკვევის საფუძველზე. საკვლევი საკითხის მრავალმხრივი და სიღრმისეული გამოკვლევისთვის კვლევაში გამოყენებულია კვლევის შემდეგი მეთოდები: თვისობრივი ანალიზი - თვისობრივი კვლევის მეთოდი, ისტორიული მეთოდი, სიტუაციის ანალიზის მეთოდი - Case-study, მონაცემთა ანალიზი : ანალიტიკურ-სინთეზური მეთოდი, კომპარატივიზმი და კომპარატივისტიკა, დედუქციის და ინდუქციის მეთოდი, აღწერილობითი კვლევის მეთოდი, ნორმის განმარტების ტელეოლოგიური და სიტყვასიტყვითი განმარტების მეთოდები.

კვლევის შედეგებით დადასტურდა, რომ სამეწარმეო სამართლის დოქტრინა, საკანონმდებლო რეგულირების დონეზე, ავითარებს მსჯელობას დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების (მაგ: დაშლილი შპს-ის) არსებობის გაგრძელების საშუალებებსა თუ მექანიზმებზე. თუმცა, თუ ჩავუღრმავდებით აღნიშნული საკითხის რაობას, ვნახავთ, რომ მსგავსი სახის საშუალება თუ მექანიზმი არ არის საკმარისი ბერკეტი, რათა შემთხვევათა უმეტესი ნაწილიდან, დაშლილმა სამეწარმეო საზოგადოებებმა განაგრძონ არსებობა. საუბარია არა არსებული საშუალებებისა თუ მექანიზმის ეფექტიანობაზე, არამედ მათ "სიმრავლეზე". რამდენად უხვად არის მექანიზმთა ის რაოდენობა, რომელთაც ძალუძთ დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების კრიზისულ სიტუაციასთან დაპირისპირება და აქტიური ფაზისკენ დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოებათა გადანაცვლების ხელშეწყობა?

² ავტორი კორესპონდენტი.

ელექტრონული ფოსტა: : grigoli.akhalaia@ciu.edu.ge (გ.ახალაია)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-0096-6093>

კვლევის შედეგებში გამოიკვეთა არაერთი არსებითად მნიშვნელოვანი პრობლემა, მაგალითად ის რომ უკვე არსებული მექანიზმით დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელება, რიგ შემთხვევებში, შეუძლებელია და ერთგვარად ჩიხში შემყვანია. საკუთრივ, პრობლემას წარმოადგენს დაშლილ სამეწარმეო საზოგადოებაში პარტნიორთა გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ყველა პარტნიორის ჩართულობის უზრუნველყოფა, რომლითაც უნდა გადაწყდეს საკითხი - დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელებისა.

შეიძლება ითქვას, გარდა აღნიშნული სახის სამეწარმეოსამართლებრივი პრობლემისა, აქვე თავს იჩენს ზოგადი სამართლის პრინციპებთან შეუთავსებელი მოცემულობებიც. კერძოდ, კანონმდებლობით შემოთავაზებული მექანიზმით : პარტნიორთა გადაწყვეტილების საფუძველზე დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელების მექანიზმით სარგებლობისას, მაქსიმალურად უნდა იქნას უზრუნველყოფილი დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების ყველა პარტნიორის მიმართ სამართლიანი მოპყრობისა, კანონის წინაშე თანასწორობისა და ნების თავისუფლების პრინციპებთან თანხვედრა.

1. შესავალი

„მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის ახალი რედაქცია, რომელიც მოქმედებს 2022 წლის პირველი იანვრიდან, არსებითად განსხვავებული იერსახით წარმოსდგება, ვიდრე ეს მისი წინამორბედი 1994 წლის 28 ოქტომბრის კანონი გახლავთ. ცვლილება ერთი შეხედვითაც მარტივი შესამჩნევია იმდენად რამდენადაც, ახალი კანონმდებლობა ამჟამინდელი მოცულობით თითქმის ოთხჯერ ვრცელია.

საინტერესო და საყურადღებოა ის, რომ ცვლილების შედეგად, სტატიის საკვლევი თემის მიმართ, კანონმდებლობამ ახლებური ფორმულირებითა და სისტემური ხასიათით წარმოგვიდგინა ლიკვიდაციის პროცესში მყოფი, იგივე დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელების კონცეპტუალური საკითხები. „მეწარმეთა შესახებ“ კანონმა დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელების საშუალებად და წინაპირობად თავად ამავე დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების პარტნიორთა გადაწყვეტილება წარმოგვიდგინა და შემდგომში, პრაქტიკაში მისი იმპლემენტაცია დაგვისახა მიზნად.

სათუთა იმ ფაქტის არსებობა, რომ „მეწარმეთა შესახებ“ კანონმდებლობის ახალი რედაქცია, დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გასაგრძელებლად სხვა ალტერნატიულ საშუალებებსა თუ მექანიზმებზე დათქმას არ აკეთებს და ლიკვიდაციის პროცესში მყოფი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გასაგრძელებლად მხოლოდ

ერთადერთი პირობით შემოიფარგლა. თავის მხრივ, ეს უკანასკნელი რიგ პრობლემებთან ასოცირებას იწვევს და ხშირ შემთხვევებში, შეუძლებელს ხდის დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელებას.

სამეწარმეო სამართლის დოქტრინაში არსებული ბერკეტი სარგებლობდა პრაქტიკული დანიშნულებითა და ეფექტიანობით, რომელიც მსგავსია გერმანული სამართალში არსებული მექანიზმისა : დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების „სამართლებრივი გაცოცხლება“. განსახილველი საკითხის - „სამართლებრივი გაცოცხლების“, იგივე „დამატებითი ლიკვიდაციის“ მიზანი კი დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების განაწილებას დაქვემდებარებული ქონების (აქტივების) მოძიება, აღმოჩენა და მათი მომავალი მესაკუთრეებისთვის საკუთრებაში გადაცემა გახლავთ. საკითხისადმი მსჯელობის ამგვარი მიმდინარეობისას სავსებით შესაძლებელია, წარმოიშვას ბევრი შეკითხვათა, რომელიც მიმართული იქნებოდა, ზემოთ განხილული დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელების საშუალებისადმი - ნამდვილად ემსახურება თუ არა იგი სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვან იდეას: დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელებისა და შემდგომი სამეწარმეო საქმიანობის აღდგენის შესაძლებლობას?.

თემის აქტუალობა. სამეწარმეო სამართლის დოქტრინისთვის საკვლევი საკითხის მნიშვნელობა, თვისობრივი არსი და მასშტაბი მისი სამართლებრივი დატვირთვისა, სწორედ რომ განმაპირობებელია თემის აქტუალობისა. გარდა აღნიშნულისა, თემის აქტუალობას ხაზს უსვამს საკვლევი თემის ირგვლივ არსებული პრობლემური ფონის რაობის შეცნობა, გამორკვევა და მათი ანალიზი, ხოლო საბოლოო ჯამში კი ყოველივე აღნიშნულის წარმოჩენა.

სტატიის მიზანს წარმოადგენს:

- დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელების საშუალებებისა და განსახორციელებელ ქმედებათა მექანიზმების დეტალური შესწავლა როგორც სამეწარმეოსამართლებრივი, ისე პრაქტიკის პრობლემური ფონის გამორკვევის საფუძველზე;
- დადგენილ იქნას საშუალებათა თუ მექანიზმთა მნიშვნელობა დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოებათათვის არსებობის გაგრძელების გზაზე;
- გამორკვეულ იქნას რამდენად ეფექტიან საშუალებას წარმოადგენს „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის დღევანდელი რეგულირება საკვლევი პრობლემისა და საკითხისადმი;
- სათანადო კვლევა-ძიებით აჩვენოს და დაადგინოს საკვლევი პრობლემის გადაჭრის გზები და მექანიზმები;

2. ლიტერატურის მიმოხილვა

აღნიშნული სტატიის ფარგლებში გავრცობილი კვლევა-ძიება ეყრდნობა იმ მონოგრაფიებსა თუ სამეცნიერო ჟურნალებში დაბეჭდილ, აგრეთვე, იმ ქართულ თუ უცხოურ ლიტერატურებს, რომლებმაც საკვლევი პრობლემის სიღრმისეული გამორკვევა მეტად საინტერესო და მრავლისმომცველი გახადეს. კონკრეტულად, სტატია შექმნილია და ნასაზრდოებია ავტორთა კოლექტივის - ჭანტურია ლ. ბუდული ი. გაწერელია ა. ეგნატაშვილიდ. ზოიძე ბ. მახაროშვილი გ. დარჯანია თ. ზუბიტაშვილი ნ. კვანტალიანი ნ. კორძაია თ. რუსიშვილი გ. სვანაძე გ. ტაკაშვილი ს. ჩაჩავა ს. ჯორბენაძე ს-ს სახლმძრვანლოთი: სამოქალაქო კოდექსის კომენტარი (სამოქალაქო კოდექსის ზოგადი დებულებები); წიგნი I; მუხ. 1-146 (Chanturia et al., 2017). აღნიშნულ ნაშრომში არსებული თეორიული მასალები და საკვლევ პრობლემასთან მიმართებით, ავტორთა შეხედულებები, იძლევა შესაძლებლობას ანალიზისა და სინთეზის გზით დანახულ იქნეს ის გარემოებები, თუ რამდენად დიდი გავლენის მქონე შეიძლება იყოს დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელების პროცესებზე, არსებობის გაგრძელებისთვის სხვადასხვაგვარი საშუალებები თუ მექანიზმები.

წინამდებარე სტატია შეუძლებელია ჩამოყალიბდეს და მასში კვლევა სწორი რაკუსით წარმართოს ბატონი როინ მიგრიაულის რიგი ნაშრომების წანამძღვრობის გარეშე. მათ შორის გახლავთ, - მიგრიაული რ. სამეწარმეო სამართლის მოკლე სახელმძღვანელო (Migriauli, 2021). მსგავსი ნაშრომი, საკვლევი საკითხის კონცეფტუალური ნიუანსების დამუშავებისას და ჩამოყალიბებისას, ისტორიული მეთოდის გამოყენებით, მოგვცემს შესაძლებლობას გაკეთდეს სათანადო დასკვნები. ეს უკანასკნელი, შესაძლოა აღინიშნოს, დამატებით ოფციაა მოცემული სტატიის მეცნიერული ღირებულების ასამაღლებლად.

უცხოურ წყაროებში საგულდაგლოდ უნდა გამოიყოს Andrew Godwin, and Rosemary TeeleLangrof – Technology and Corporate Laq, How innovation Shapes Corporate Activity და John Armour, Henry Hansmann, Reinier Kraakman - THE ESSENTIAL ELEMENTS OF CORPORATE LAW: WHAT IS CORPORATE LAW? (Teele Langford & Pey-Woo, 2022) იურიდიულ ლიტერატურებს, რომლებმაც თანამედროვე სამეწარმეო სამართლის მექანიზმებისა თუ ერთგვარი სამართლებრივი პასაჟების საშუალებით გადმოსცეს სამეწარმეო საზოგადოებებისადმი დაკავშირებული საკვანძო საკითხები, არსებითი გავლენა აქვთ კვლევათა ჯეროვანი წარმართვის პროცესში. Andrew Godwin - ის თანაავტორობით ზემოთ მოცემულ წყაროში არსებული ის ფაქტი, რომ სამეწარმეო საზოგადოებები შესაფერისი სამართლებრივი ბერკეტების საშუალებით იღებენ გარკვეულ პასუხებს მოგების მიღების ოდენობასა თუ სამეწარმეო საზოგადოების დღის წესრიგის განსაზღვრაში, მართებულ მსჯელობად უნდა შეირაცხოს, რამეთუ, ყოველი ახალი გარემო პირობები განსხვავებული შედეგების დადგომას მოასწავებს, ხოლო

სასურველი შედეგის მიღწევა კი სათანადო ქმედებებითა და სამართლებრივი ბერკეტების დაცვით არის შესაძლებელი, რომელიც ამავედროულად პრაქტიკაში იმპლემენტირდება.

ნაშრომში ამასთანავე, დაშლილ სამეწარმეო საზოგადოებათა კონცეფცუალური საკითხების ჯეროვანი წარმოჩენისთვის გამოყენებულია როინ მიგრიაულის 2021 წლის სამეწარმეო სამართლის მოკლე სახელმძღვანელო (Migriauli, 2021);

აღნიშნულ სამართლებრივ წყაროებსა და იურიდულ ლიტერატურებს სასიცოცხლოდ დიდი მნიშვნელობა გააჩნიათ სტატიის “სიმეტრიული”, თანმიმდევრული ჩამოყალიბებისკონტექსტში, იმდენად რამდენადაც, სტატიის საბოლოო სარეკომენდაციო ხასიათის მქონე ნაწილის შევსებისას, გაზიარებულ იქნა სწორედ რომ ბატონი რ. მიგრიაულის ხედვები, თუ როგორი გზითა და მიდგომებით იქნებოდა მიღწეული ეფექტიანად დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოებების არსებობის გაგრძელება.

ნიშანდობლივია, ყურადღების გამახვილება აგრეთვე იმ მოცემულობაზეც, რომ კვლევათა პროცესის კომპარატიული რაკუსით წარმართვისას და შემდგომში სათანადო დასკვნების ჩამოყალიბებისას, დიდ დახმარებას გვიწევს კარსტენ შეფერის - საზოგადოებათა სამართლის სახელმძღვანელო (მთარგმნელი როინ მიგრიაული) (Schaefer, 2019)

3. მასალები და მეთოდები

საკვლევ პრობლემაზე მუშაობისას მნიშვნელოვანია გამორკვეულ და გააზრებულ იქნას სხვადასხვა ცნებათა დიფერენციაცია, შესაბამისად, გარკვეული მიზნის მიღწევა სხვადასხვა მეთოდთა გამოყენებით, ერთადერთი და გამართლებული გამოსავალია ჭეშმარიტი პასუხების მისაღებად. მეთოდიც ხომ გზაა საბოლოო დანიშნულებამდე წარმატებით მისაღწევად. მეთოდოლოგია კი, თავად სწავლების გზით, გვაძლევს საშუალებას ჩვენი საკვლევ პრობლემის შესაფერისად ვიხელმძღვანელოთ სათანადო კვლევის მეთოდით ან მეთოდთა ერთიანობით, რომელთა წანამძღვრობითაც თავად კვლევის შედეგი, აუცილებლად იქნება მტკიცე და პრობლემათა ჯაჭვური მიმდინარეობისთვის, თავის დაღწევის ეფექტიანი საშუალება.

მოცემულ სტატიაში საკვლევ პრობლემის მრავალმხრივი გამორკვევისა და შეფასების მიზნებისთვის გამოყენებულ იქნა **კვლევის მეთოდები** შემდეგი მოცემულობით : თვისობრივი ანალიზი - თვისობრივი კვლევის მეთოდი, ისტორიული მეთოდი, სიტუაციის ანალიზის მეთოდი - **Case-study**, მონაცემთა ანალიზი : ანალიტიკურ-სინთეზური მეთოდი, კომპარატივიზმი და კომპარატივისტიკა, დედუქციის და

ინდუქციის მეთოდი, აღწერილობითი კვლევის მეთოდი, ნორმის განმარტების ტელეოლოგიური და სიტყვასიტყვითი განმარტების მეთოდები.

თვისობრივ კვლევათა შედეგად მიღებული მასალის ანალიზი უფრო მეტად შემოქმედებითი და მრავლისმთქმელი იქნება, რაც მეტად კონკრეტულსა და ხელშესახებს ხდის წინამდებარე ნაშრომს. აღნიშნული კვლევის მეთოდით შესაძლებელია საკვლევი თემის იმანენტური, თვისობრივი ნაწილის ამოცნობადა გამორკვევა, შემდგომში კი გაგება.

კომპარატივიზმი და კომპარატივისტიკა, როგორც კვლევის მეთოდი, არსობრივად მნიშვნელოვანი მახასიათებლების მქონეა, ვინაიდან, იგი წარმოსდგება საკუთრივ ისტორიულ-შედარებითი მეთოდის სახით, სადაც გამოვლინებას ჰპოვებს მისი კვლევითი ხასიათის ფართო მასშტაბურობა და თეორიათა გამოკვლევის ვრცელი საზღვრები. აღნიშნული მეთოდის საშუალებით გამორკვეულ იქნება საკვლევი თემის განვითარების ბაზისური მდგომარეობა ეროვნულ და საერთაშორისო სამეწარმეო სამართალში. „გაიზომება“ ყველა იმ ხელჩასაჭიდ საშუალებათა ეფექტიანობა, რომლებმაც დაშლილ სამეწარმეო საზოგადოებებს უნდა უჩვენონ პროგრესისკენ მიმავალი გზა, არსებობის გაგრძელებისთვის საშუალებათა მისადაგების პერსპექტივა თავიანთი მდგომარეობის არსობრივი მახასიათებლების შესაფერისად.

4. შედეგების განხილვა

4.1. დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელების საშუალებები და აღსრულების მექანიზმები

4.1.1. გარემოებები, რომლებიც გავლენას ახდენს დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების საქმიანობის ჯეროვან გაგრძელებაზე და რეალიზაციაზე

ქართული სამეწარმეო სამართლის დოქტრინა ავითარებს მსჯელობას დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების (იგივე, ლიკვიდაციის პროცესში მყოფი სამეწარმეო საზოგადოება) არსებობის გაგრძელებაზე, რომლის წინაპირობადაც და უზრუნველსაყოფადაც პარტნიორთა გადაწყვეტილებასას ახელებს (Jugheli & Giguashvili, 2021). მიზნის მიღწევა, რომელიც გულისხმობს დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელებას, ყველა შემთხვევაში მარტივი როდია. პარტნიორთა გადაწყვეტილება ერთადერთი სამართლებრივი ბერკეტი და საშუალებაა „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონით (Sakartvelos kanoni "metsarmeta shesakheb", 2025 wlis redaqlia, mukh. 87) რომლითაც უნდა დაიწყოს დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელების პროცესი. პრობლემა კი იმაში მდგომარეობს, რომ მსგავსი სახის პროცესის დასაწყებად დღეს მოქმედი „მეწარმეთა შესახებ“ კანონით შემოთავაზებული

ერთადერთი საშუალება (ბერკეტი) - პარტნიორთა გადაწყვეტილება, პრაქტიკის ანალიზის საფუძველზე, არ არის საკმარისი მექანიზმი და გარანტორი იმისა, რომ დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოება განაგრძობს არსებობას, აღადგენს საქმიანობასა და ოპერირებას ბაზარზე. თავის მხრივ, მეწარმე სუბიექტის საქმიანობის აღდგენაზე უარყოფითი გავლენის მქონეა იმ ფაქტორის არსებობა, რომ დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების პარტნიორთა მიერ ვერ იქნას მიღებული გადაწყვეტილება მისი არსებობის გაგრძელებაზე, ვინაიდან და რადგანაც, ჯაჭვურ რგოლში, სამართლებრივი თვალსაზრისითაც, ჯერ უნდა გახორციელდეს პარტნიორთა გადაწყვეტილებით დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელება, ხოლო, შემდგომში კი აღდგეს მისი საქმიანობა. ცხადია, თუ პირველი მათგანი არ მოვა სისრულეში, შეუძლებელია და გონივრულ აზრს მოკლებული, რომ უამისოდ დაშლილმა სამეწარმეო საზოგადოებამ აღადგინოს საქმიანობა.

უკანასკნელი მსჯელობის მარტივ მაგალითად, თუ რატომ ვერ შეიძლება მიღებულ იქნას პარტნიორთა შორის გადაწყვეტილება დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელებაზე, შესაძლებელია დავასახელოთ ის, რომ პარტნიორთა საერთო კრებაზე (შემდგომში საერთო კრება) კენჭისყრაში მონაწილეთა ხმების 3/4-ის რაოდენობა ვერ იქნას დაფიქსირებული გადაწყვეტილების მისაღებად. ხმათა მოცემული რაოდენობა „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონით აუცილებელი წინაპირობაა დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელების გზაზე (Sakartvelos kanoni "metsarmeta shesakheb", 2025 wlis redaqlia, mukh. 87), ხოლო მისი არარსებობა კი ცხადია, დაბრკოლებაა გადაწყვეტილების მიღების პროცესში.

კანონმდებლობის ამგვარი ჩანაწერი ვერ ჰპოვებს სრულფასოვან გამოვლინებას პრაქტიკაში მაშინ, როდესაც მაგალითად შპს - ში, პარტნიორთა რიგ უმრავლესობას გარკვეული მიზეზის გამო არ სურს თავიანთი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელებას დაუჭირონ მხარი და პარტნიორთა საერთო კრებაში მიიღონ მონაწილეობა, რამეთუ ეს მათი უფლებაა და არა ვალდებულება (Sakartvelos kanoni "metsarmeta shesakheb", 2025 wlis redaqlia, mukh. 36) ამგვარ უფლებამოსილებას კი თავად კანონმდებლობა ანიჭებს პარტნიორებს. მსგავსი სიტუაციისას დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების პარტნიორთა მცირე რაოდენობას, ვერ ძალუძს კენჭისყრაში მონაწილე ხმათა 3/4-ის უმრავლესობის გარეშე მოახდინოს თავიანთი გადაწყვეტილების ლეგიტიმაცია, ანუ საბოლოო ჯამში შესაძლებელად მიიჩნიონ და განახორციელონ სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელება. აქვე სათუთა იმის აღნიშვნაც, რომ კანონმდებლობა გარდა პარტნიორთა გადაწყვეტილების არსებობისა, დამატებით სხვა იმპერატიულ დათქმასაც ითვალისწინებს. კერძოდ, დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების ქონების პარტნიორთა შორის განაწილების არ დაწყებაც ერთ-ერთი

წინაპირობაა დშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელების პროცესთა ციკლში.

მას შემდგომ, რაც დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოება განაგრძობს არსებობას და მარეგისტრირებელი ორგანო აღადგენს მის სამართლებრივ სტატუსს, სამეწარმეო საზოგადოების დღის წესრიგში მოწინავე ადგილი უჭირავს სამეწარმეო საზოგადოების საქმიანობის აღდგენისა და გაგრძელების კონცეფციური საკითხების გადაწყვეტას. საკითხის გადაწყვეტა საქმიანობის აღდგენა-გაგრძელებაზე პირველი ნაბიჯია, ხოლო პრაქტიკაში გეგმათა იმპლემენტაცია კი მეორე. სწორედ რომ მეორე შემთხვევაში იჩენს თავს რიგი გარემოებები, რომლებმაც შესაძლოა გავლენა იქონიონ დაშლილი მეწარმე სუბიექტის საქმიანობის ჯეროვან გაგრძელებაზე და რეალიზაციაზე. სიტუაციას უმართავს ხდის სამეწარმეო საზოგადოებების მმართველი პირების მხრიდან გულგრილი და არასრულფასოვანი დამოკიდებულება ისეთი ნიუანსების მიმართ, რომელთაც შემდგომში დიდი დაბრკოლებების გამოწვევა შეუძლიათ და სამეწარმეო საზოგადოების სიცოცხლისუნარიანობის საკითხსაც კითხვის ნიშნის ქვეშ აყენებენ. მეტიც, ხშირ შემთხვევებში, ყოველივე აღნიშნულის შედეგად, კვლავ დაშლილ სამეწარმეო საზოგადოებებსვით.

პრაქტიკაში, მონაცემთა ანალიზის გზითა და გამოკვლევის შედეგად დადგინდა, რომ უმეტეს შემთხვევაში დაშლილი მეწარმე სუბიექტის საქმიანობის ჯეროვან გაგრძელებაზე და რეალიზაციაზე, როგორც დადებით ისე უარყოფით გავლენას ახდენს სამეწარმეო საზოგადოების ფინანსური მდგომარეობა, მისი აქტივები. სწორედ აღნიშნულზეა დამოკიდებული საქმიანობის როგორ ტემპს განავითარებს სამეწარმეო საზოგადოება და რა მოცულობითი მასშტაბის იქნება ბაზარზე მისი ოპერირების განახლება. სწორედ ფინანსური სახსრები არის მთავარი ინდიკატორი სამეწარმეო საზოგადოების საწარმოო პროდუქტის შექმნასა და გაუმჯობესებაში, მარკეტინგსა თუ გაყიდვებში, ტექნოლოგიების დახვეწასა და საწარმოს ინფრასტრუქტურის შექმნა/გაუმჯობესებაში, იურიდიული და კორპორაციული საკითხების გამოკვლევა-გადაწყვეტაში, ყოველივე აღნიშნულის უზრუნველსაყოფად კი შესაფერის, სათანადო პირებთან საქმიანი ურთიერთობების ჩამოყალიბებაში.

პრაქტიკის მაგალითების გამოკვლევამ აგრეთვე აჩვენა და დაადასტურა, რომ დაშლილი მეწარმე სუბიექტის საქმიანობის ჯეროვან გაგრძელებაზე და რეალიზაციაზე, როგორც დადებით ისე უარყოფით გავლენას ახდენს სამეწარმეო საზოგადოების ე.წ. „კომერციული იდულის” (Shudra, 2010) ნაკლებობა. „კომერციული იდუალზეა” დამოკიდებული რამდენად გამართლებული იქნება საქმიან ურთიერთობებში სხვადასხვა კონტრაჰენტებთან ურთიერთობის დამყარება. იგი თავის თავში მოიაზრებს ამასთანავე, სახელმწიფოს შიგნით განვითარებულ ეკონომიკურ-სოციალურ

სტაბილურობას, პოლიტიკურ ფონს და მეტწილად, მსოფლიოში მიმდინარე გლობალურ პროცესებს, რომლებიც საბოლოო ჯამში, ჰქმნიან ერთგვარ ამინდს სამეწარმეო საზოგადოებების დღის წესრიგის განსაზღვრასა და გრძელვადიანი საქმიანობის გზაზე, მისი ეფექტიანობისა თუ მოგების მიღების კონტექსტში. ამდენად, „კომერციული ილბლის“ ქონა არის გარანტი იმისა, რომ სამეწარმეო საზოგადოება (მაგალითად შპს) სამეწარმეო საქმიანობას განახორციელებს შეუფერხებლად და ჯეროვნად, სადაც ამავე საქმიანობის ორიენტირი მიმართული იქნება მოგების მიღებისკენ და სამეწარმეო საქმიანობის შედეგად მიღებული შედეგის მაქსიმალური რეალიზაციისკენ.

მეწარმე სუბიექტისთვის, მაგალითად, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებისთვის, დაშლილი მდგომარეობიდან არსებობის გაგრძელების შემდგომ, საქმიანობის ჯეროვანი გაგრძელებისა და რეალიზაციის დამაბრკოლებელ გარემოებებს შესაძლებელია წარმოადგენს აგრეთვე, სამეწარმეოსამართლებრივი ურთიერთობის (Migriauli, 2021) დროს წარმოშობილი პრობლემები. სამეწარმეოსამართლებრივი ურთიერთობების როგორც ჰორიზონტალურ, ისე ვერტიკალურ დონეზე (Migriauli, 2021) სამართლებრივი ურთიერთობისას შესაძლებელია დაბრკოლებას წარმოადგენდეს ცოდნისა თუ გამოცდილების ნაკლებობა მეწარმე სუბიექტის სისტემის შიგნით არსებულ ფიზიკური პირებს შორის, რომლებიც ძირითადად, პარტნიორებისა და მმართველი პირების სახით წარმოსდგებიან. აღსანიშნია ის ფაქტი, რომ გერმანულ სამართალში დამკვიდრებული შეხედულებისამებრ, ამგვარი ცოდნისა და გამოცდილების ნაკლებობა პირდაპირ კავშირშია მეწარმე სუბიექტის სიცოცხლისუნარიანობის განსაზღვრის პროცესში მარკეტინგის, მენეჯმენტისა და ფინანსური მართვის უნარების არასათანადოდ ფლობის ფაქტთან (Pottmeyer et al., 2016). ცხადია, ეს უკანასკნელი კი გამოიწვევს მეწარმე სუბიექტის არაეფექტიან ოპერირებას ბაზარზე, სადაც კონკურენცია საკმაოდ მაღალ ნიშნულამდე ადის და ამასთანავე, გამოიწვევს მისი საქმიანობის რეალიზაციის ტემპის დისბალანსს, არაერთგვაროვნებას.

როდესაც ვახსენებთ მეწარმე სუბიექტის ოპერირებას კონკურენტუნარიან ბაზარზე (Teele Langford & Pey-Woo, 2022), მხედველობაში უნდა იქნას მიღებული ის ფაქტორი, რომ სწორედ ეს შეიძლება იყოს მთავარი განმაპირობებელი ასპექტი იმისა, თუ რამდენად ეფექტიანად განაგრძობს მეწარმე სუბიექტი საკუთარი საქმიანობის რეალიზაციას. ასე მაგალითად, თუ მეწარმე სუბიექტის საქმიანობა, რომელიც მომხმარებელთა კმაყოფილებაზეა ორიენტირებული და მისი საქმიანობის შედეგი (პროდუქტი) / არამატერიალური ქონებრივი სიკეთე, ნაკლებად კონკურენტუნარიანია / ხარისხიანია სხვა მეწარმე სუბიექტებთან მიმართებით, ბუნებრივია და ლოგიკური, რომ მის მიმართ მომხმარებელთა მხრიდან არასტაბილური მოთხოვნას ექება ადგილი. ყოველივე აღნიშნულის შედეგად კი ვიღებთ კიდევ ერთ დამაბრკოლებელ გარემოებას მეწარმე

სუბიექტისთვის დაშლილი მდგომარეობიდან არსებობის გაგრძელების შემდგომ, საქმიანობის ჯეროვანი გაგრძელებისა და რეალიზაციის პროცესთა კასკადში.

მეწარმე სუბიექტისთვის, საქმიანობის ჯეროვანი გაგრძელებისა და რეალიზაციის დამაბრკოლებელი გარემოებებისგან თავის დაღწევა, ცხადია, არ წარმოადგენს დაუძლეველ ძალასა თუ საბოლოო ვერდიქტს, რომ მან ზემოთ მოცემულის მსგავსი დაბრკოლებების გამოჩენით, შეწყვიტოს საქმიანობა, ან მეტიც, საბოლოოდ არსებობა. აღნიშნული დაბრკოლებები უნდა იყოს ნიშანი ან გაფრთხილება მხოლოდ იმისა, რომ მეწარმე სუბიექტმახელთ არსებული მართლზომიერი გზების საშუალებებით გაანეიტრალოს ისინი და შეძლოს ერთგვარი ადაპტაციის გავლა შექმნილი გარემო პირობებისადმი, ხოლო, საბოლოო ჯამშიმიადწიოს ერთადერთ მიზანს - საქმიანობის ჯეროვან წარმართვას, შემდგომში კი მოგების მიღებას.

4.1.2. დამატებითი ინვესტირება და ახალი გარიგებების პრივილეგიები

მოცემული სტატიის აღნიშნული ქვეთავი მსგავსი ფორმულირებითა და თავისივე კონტექსტებით არ არის შემთხვევითი შერჩევის შედეგი, რამეთუ, დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელების გზაზე, სწორედ რომ დამატებითი ინვესტიციების მოზიდვა/ათვისება და სამართლებრივი ურთიერთობის ახალ სუბიექტებთან დადებული გარიგებები გახლავთ ერთ-ერთი მთავარი ინდიკატორი, საშუალება, რომ მან საბოლოოდ ჯეროვნად და ეფექტიანად შეძლოს არსებობის გაგრძელება.

დაშლილი მეწარმე სუბიექტის არსებობის გაგრძელების, ანუ აქტიურ ფაზაში მისი გადანაცვლების შემდგომ, ერთობ მნიშვნელოვანია და საყურადღებოა ის ფაქტი, თუ ვინ იქნება დამატებითი ინვესტირების პროცესში მხარე/პარტნიორი და სათანადო საქმიანობის რეალიზაცია უცხოური თუ ადგილობრივი კაპიტალით განხორციელდება. მაგალითისთვის, თუ კერძო კომპანია - შპს X დაშლამდე საქმიანობას ახორციელდება და ოპერირებდა უპირატესად საერთაშორისო დონზე და არსებობის გაგრძელების შემდგომაც იგივე მიზნებს ისახავს, სულაც არ უნდა იყოს გასაკვირი ის, რომ ინვესტიციის მოზიდვა და საქმიანობის რეალიზაცია უცხოური კაპიტალით იქნას მიღწეული (Khatidze, 2022). აღნიშნული საკითხი საყურადღებოაიმ კუთხით, რომ როდესაც სახეზეა უცხოური ინვესტიციების შემოდინება და სამეწარმეო საქმიანობათა წარმართვა უცხოური კაპიტალით, ბუნებრივია მოცემული პროცესისადმი დამატებით საჭიროა დაცულობის, სამართლებრივი გარანტიებისა და უსაფრთხოების მექანიზმების განვითარება. ზოგადად, საინვესტიციო საქმიანობის მოწესრიგება სამართლებრივი კუთხით უნდა ხდებოდეს სპეციალური კანონებით, სახელმწიფოთა კონსტიტუციებით, სამეწარმეო კანონებით და ა.შ (Gabisonia, 2016). შესაბამისად, მნიშვნელოვანია, ეროვნულ დონზე დაინერგოს მსგავსი სახის სამართლებრივი ნორმები, ქცევის ზოგადი წესები

სისტემატიზირებულ იქნას კანონებში და მიღებულ იქნას მექანიზმთა რიგი კლასიფიკატორები, რომლებიც უზრუნველყოფდნენ დაშლილი მეწარმე სუბიექტებისთვის არსებობის გაგრძელების გზაზე ინვესტიციების მოზიდვისა და მათი ათვისების პროცესთა ჯეროვანებას, ეფექტიანობას, სამართლებრივი რეგულირების ნაწილში მათ მოწესრიგებას.

დაშლილი მეწარმე სუბიექტის აქტიურ ფაზაში გადასვლის შემდგომ პროცესს, რომელიც დაკავშირებულია სამეწარმეო საქმიანობის ჯეროვანად წარმართვასთან, ერთმნიშვნელოვნად ეფექტიანს ხდის ინვესტიციის სახით ფულადი სახსრებით უზრუნველყოფა. ვინაიდან, სწორედ ფინანსურ შესაძლებლობებზეა დამოკიდებული, სამეწარმეო საზოგადოების, მაგ. შპს -X - ის:

- ❖ სიცოცხლისუნარიანობის შენარჩუნება და ვექტორული განვითარება;
- ❖ კონკურენტუნარიანობის ამაღლება;
- ❖ საწარმოო ტექნოლოგიების განვითარება და დახვეწა;
- ❖ ბაზარზე მზარდი მოთხოვნის გამომუშავება;
- ❖ ახალი საწარმოო პროდუქტების შექმნა, არსებულის გაუმჯობესება;

ზოგადად, დამატებითი ინვესტირების მიზანი სამეწარმეო საზოგადოებათათვის გრძელვადიანი სტაბილურობისა და კონკურენტუნარიანი უპირატესობის შექმნაში უნდა მდგომარეობდეს. ის ხელს უნდა უწყობდეს, როგორც უკვე აღინიშნა, სამეწარმეო საზოგადოებათა არსებობის გამტკიცებასა და სამეწარმეო საქმიანობათა ჯეროვანებას. აღნიშნულის მსგავსად, სამართლებრივი თვალსაზრისით თითქმის იგივე დატვირთვითა და მახასიათებლებით გამოირჩევა არსებობა გაგრძელებული სამეწარმეო საზოგადოებათა მხრიდან ახალ გარიგებათა დადების კონცეფცუალური საკითხები.

დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოება არსებობის გაგრძელების შემდგომ ახლად დაფუძნებული სამეწარმეო საზოგადოების მსგავად წარმოსდგება, რომლისთვისაც ახალი გარიგებების დადება და ინვესტირება მისივე სიცოცხლისუნარიანობის ასამაღლებლად მთავარი პრიორიტეტი უნდა იყოს. შესაბამისად, პირდაპირი კავშირის პოვნისას, დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის აღდგენასა და მის მიერ გარიგებების დადების ეფექტურობას შორის, უმთავრეს როლს თავად სამეწარმეო საზოგადოების მართვის სისტემა უნდა ასრულებდეს. სწორედ სამეწარმეო საზოგადოების მართვის სისტემის ქმედით ნაბიჯებზეა დამოკიდებული დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოება არსებობის გაგრძელების შემდგომ რამდენად ეფექტურ საინვესტიციო პროცესებს აწარმოებს და მის მიერ დადებული გარიგებები იქნება თუ არა მოგების მიღების საწინდარი.

როდესაც ვსაუბრობთ სამეწარმეო საზოგადოების მართვის სისტემაზე, ცხადია მასში მოვიაზრებთ იმ ორგანოებსა და წესების ერთიანობას, რომლითაც იმართება, კონტროლდება და ფუნქციონირებს სამეწარმეო საზოგადოებები. დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის აღდგენასა და მის მიერ გარიგებების დადების პროცესში უმთავრესი ადგილი თავად სამეწარმეო საზოგადოების მართვის სისტემის ცალკეულ ორგანოებს უჭირავთ, რომელთა მეშვეობითაც ხდება გარკვეულ კონსენსუსამდე მიღწევა. არსებობა გაგრძელებულ სამეწარმეო საზოგადოებასა და მის მიერ სამომავლოდ დადებულ გარიგებებს/საინვესტიციო პროცესებს შორის ე.წ. „ოქროს შუალედის“ პოვნა, საუკეთესო შედეგის მისაღწევად, შესაძლებელი იქნება სწორედ რომ სამეწარმეო საზოგადოების მართვის სისტემის გაუმჯობესებით.

სამეწარმეო საზოგადოების მართვის სისტემის გაუმჯობესება თავის მხრივ უნდა ხორციელდებოდეს მართვის სისტემის ცალკეული ორგანოების დახვეწითა და გაუმჯობესებით. მაგალითად, მართვის სისტემაში შემავალი კონტროლის მექანიზმის გაუმჯობესებაში შესაძლებელია მოიაზრებოდეს სამეწარმეო საზოგადოებაში ფინანსური კონტროლის, შესრულებული სამუშაოს კონტროლისა და მენეჯმენტისგან რეგულარული ანგარიშების ჩაბარების საკითხის დამკვიდრება/დაწესება. ამასთანავე, კომუნიკაციისა და მოქნილობის სტანდარტის დამკვიდრება, რომელიც თავის თავში მოიაზრებს რეგულარულ ბიზნეს შეხვედრებს იდეებისა თუ შეხედულებების მიმოცვლისთვის და დღევანდელ საჭიროებებზე დაფუძნებული ქმედებების განხორციელების აუცილებლას.

ვინაიდან და რადგანაც, მართვის სისტემის გაუმჯობესება არის პროცესი და არა ერთჯერადი აქტი (Makharoblishvili, 2015), მცირეოდენ ცვლილებებსაც ძალუძს საკმაოდ დიდი ეფექტის ქონა დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოებათა მხრიდან ახალი გარიგებების დადებისა და ინვესტირების პროცესებზე, რათა შემდგომში მიღწეულ იქნას მაქსიმალური შედეგებისთვის.

არსებობაგაგრძელებული სამეწარმეო საზოგადოებისმართვის სისტემა თავისივე ცალკეული ორგანოებით ახალი გარიგებებისა და ინვესტირების ჯაჭვურ რგოლში მთავარი ფიგურანტი უნდა იყოს. იგი უნდა განსაზღვრავდეს: ა) რისკების მართვის საკითხს, სამეწარმეო საზოგადოების მხრიდან ბ) გადაწყვეტილების სისწორის ხარისხსა და გ) გამჭვირვალობის მაჩვენებელს. სამეწარმეო საზოგადოების მართვის სისტემა რისკების კონტროლისა და მართვის ნაწილში ახდენს სამეწარმეო საზოგადოების ფინანსური და სამართლებრივი რისკების შეფასებას, სადაც დანახული უნდა იქნას რამდენად უსაფრთხოა გარიგება ან ინვესტირება. გადაწყვეტილების სისწორის ნაწილში სამეწარმეო საზოგადოების მმართველი ორგანოები გარიგებებისა თუ ინვესტირების საკითხების განხილვას უნდა ახდენდეს სტრუქტურირებულად, სადაც მცირდება

შანსები იმისა, რომ ესა თუ ის გადაწყვეტილება მიღებულ იქნას მცდარ შეხედულებებზე დაყრდნობით. რაც შეეხება გამჭვირვალობის მაჩვენებელს. აღნიშნული ძირითადად აქტუალურია ინვესტორთათვის და გარიგების იმ მხარეთათვის, რომლებიც გარკვეული წინადადებით შემოდიან სამეწარმეო საზოგადოებაში. იმისათვის რომ გარიგებისა და ინვესტირების სრული პროცესი იყოს გამჭვირვალე, აუცილებელია სამეწარმეო საზოგადოების მართვის სისტემაში შემავალიცალკეული ორგანოებიდან ნაჩვენები იქნას, რომ სამეწარმეო საზოგადოების თითოეული აქტი კონტროლირებადი და უსაფრთხოა.

შესაბამისად, ზემოთ მოცემული მსჯელობის მიხედვით, სავსებით შესაძლებელია იმის თქმა, რომ სამეწარმეო საზოგადოებების გაუმჯობესებული მართვის სისტემა, თავისივე ცალკეული ორგანოებით, წარმოადგენენ საიჭრო და აუცილებელ წინაპირობას სამეწარმეო საზოგადოებების წარმატების გზაზე. სწორედ ისინი ჰქმნიან სამეწარმეო საზოგადოებათათვის ფინანსურად თუ სამართლებრივად უსაფრთხო და გამართლებულ გარემოს გარიგებებისა თუ ინვესტირების პროცესებში. სწორედ მათზე დაყრდნობით არის შესაძლებელი სამეწარმეო საზოგადოების სწორხაზოვანი, ჯეროვანი და მოგებაზე ორიენტირებული საქმიანობის გაძლოლა/განხორციელება. სწორედ ისინი არიან პასუხისმგებელნი სამეწარმეო საზოგადოების სამომავლო გეგმების ჩამოყალიბებასა და მის რეალიზაციაზე.

სამეწარმეო სამართალი დახუნძლულია სახელშეკრულებო სამართლის ელემენტებითა და მისი თვისობრივ-განმასხვავებელი ნიუანსებით, მაშინ როდესაც საკითხი ეხება სამეწარმეო საქმიანობის შედეგად წარმოშობილ სახელშეკრულებო გარიგებათა ნაირსახეობებს. პრაქტიკაში, როდესაც საკითხი ეხება საწარმოო დანადგარების შეძენასა თუ მფლობელობაში მიღების საკითხს, აგრეთვე, უძრავი ქონების სარგებლობაში გადმოცემის ფაქტს, სახეზე გვაქვს ხოლმე ნასყიდობის ან/და იჯარის ხელშეკრულებით მოსაწესრიგებელი სამართლებრივი ურთიერთობები. ამასთანავე, გაცვლისა თუ ქირავნობის ხელშეკრულებით სამეწარმეო საზოგადოებასა და კერძო/საჯარო პირებს შორის წარმოშობილი სამართლებრივი ურთიერთობები.

ზემოთ აღნიშნულ გარიგებათა უპირატესობანი, რომელიც ვლინდება გარკვეული სარგებლის მიღებაში, არსებობაგაგრძელებული სამეწარმეო საზოგადოებათათვის შესაძლებელია იყოს წარმატებისა და ფინანსური სარგებლის/მოგების მიღების ერთ-ერთი განმაპირობებელი ფაქტორი და ამავდროულად, გარანტორი იმისა, რომ იგი სტაბილურად განაგრძობს აღმასვლას. ვინაიდან და რადგანაც, სამეწარმეო საქმიანობის მიზანია მოგების მიღება (Migriauli, 2021), გარიგებათა დანიშნულებაც უნდა იყოს ის, რომ მან ხელი შეუწყოს მიღებული მოგების გრძელვადიანი სტაბილურობის შენარჩუნებას და მდგრადი კოეფიციენტის მაჩვენებლის გაზრდას.

სახელშეკრულებო გარიგებათა როლი სამეწარმეო საზოგადოებათა არსებობის ნებისმიერ ეტაპზე, საკუთრივ სამეწარმეო საზოგადოებათათვის, ძალზედ დიდი მნიშვნელობის მქონეა, ვინაიდან, სწორედ ის არის სამეწარმეო საქმიანობის განხორციელების ერთ-ერთი სამართლებრივი საფუძველი. მაგალითისათვის, სახელშეკრულებო გარიგებითვე მტკიცდება და დასტურდება ერთის მხრივ, მხარეთა ურთიერთმოჭავი და მავალდებულებელი ნების გამოვლენა, ხოლო, მეორეს მხრივ, იგი ხაზს უსვამს მხარეთა შორის გარიგების კანონიერებასა და სათანადო სახელშეკრულებო დათქმებზე შეთანხმების საკითხს.

პრაქტიკის გამოკვლევისა და ანალიზის საფუძველზე დადგინდა, რომ სამეწარმეო საზოგადოებისთვის, მაგალითად, შპს - X ისთვის, განსაკუთრებით მნიშვნელოვან სახელშეკრულებო გარიგებათა სახეებს ჯეროვანი ფუნქციონირებისა და სარგებლის მიღების მიზნებისთვის უნდა განეკუთვნებოდეს :

- მომსახურების ხელშეკრულება;
- იჯარის ხელშეკრულება;
- მიწოდების ხელშეკრულება;
- სესხისა და საინვესტიციო ხელშეკრულება;

სახელშეკრულებო გარიგებათა კონცეფცია ზოგადად, სამეწარმეო საზოგადოებათათვის, სამართლებრივი საყრდენის ფუნქციას ასრულებს და მათ გარეშე სამეწარმეო საქმიანობის პრაქტიკულ ასპექტს შეუძლებელ ამოცანად ასახელებს. სახელშეკრულებო გარიგებას სამეწარმეო საზოგადოებისთვის დამცველობითი ფუნქცია აკისრია მისივე ინტერესებიდან გამოდინარე, რათა მან საბოლოო ჯამში უზრუნველყოს სამეწარმეო საქმიანობის ჯეროვანი და დაბრკოლებების გარეშე განხორციელება, ხოლო მთლიანობაში კი მოგების მიღება.

4.1.3. ახალ გარიგებათა იდენტიფიცირება და მათგან სარგებლის მიღების შესაძლებლობის „გაზომვა“

გარიგება, როგორც კერძო ავტონომიის განხორციელების ყველაზე აქტუალური და გავრცელებული საშუალება, არის წინაპირობა იმისა, რომ სამართლებრივი ურთიერთობის მონაწილეებმა შეძლონ თავიანთი ნების გამოხატვისა და მათი ქმედებათა შედეგში ასახვის რეალიზაცია (Chanturia et al., 2017). როგორც ვიცით, წმინდა სამართლებრივი თვალსაზრისით, ნების გამოვლენა ნამდვილია მაშინ, როდესაც მას ძალუძს სამართლებრივი ურთიერთობის ტრიალის : სამართლებრივი ურთიერთობის წარმოშობის, შეცვლისა და შეწყვეტის მიმართ პირნათლად მსახურება. ყოველივე აღნიშნული კი აერთიანებს და თან „ზომავს“, სამართლებრივი ურთიერთობის მონაწილეთა გონებრივ შესაძლებლობებსა (იურიდიული პირების შემთხვევაში მათი

წარმომადგენლებისა თუ ხელმძღვანელი პირების გონებრივ შესაძლებლობებს) და სამართლებრივი ურთიერთობის ფორმათა გამოვლენის კონდიციებს. შესაბამისად, შედარებით მარტივი დასადგენია ნების გამოვლენით, გარიგებათა იდენტიფიცირებით, რამდენად დიდი სარგებლის/მოგების მიღება შეიძლება და რამდენად ეფექტიანი იქნება ის, მაგალითად, სამეწარმეო საზოგადოებათათვის, შორეული პერსპექტივის სამოქმედო გზაზე.

სამეწარმეო სამართლის დოქტრინა მნიშვნელოვნად ამახვილებს ყურადღებას სამეწარმეო საზოგადოებების არსებობის ციკლში, ბიზნეს პარტნიორებთან მიმართებით, სხვადასხვა სახის გარიგებათა როლზე. პრაქტიკაში არსებული პრობლემის ანალიზით გამოაშკარავდა, რომ სამეწარმეო საზოგადოებათათვის, მაგალითად, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებათათვის, სარგებლის მიღების მიზნებისთვის, გარიგებათა იდენტიფიცირება და მათგან სარგებლის მიღების „გაზომვა“ / განჭვრეტა უნდა ხორციელდებოდეს შემდეგი კრიტერიუმების მიხედვით: სარგებლის მიღების „გაზომვა“ შესაძლებელია, თუ გარიგებები:

- ❖ ხელს შეუწყობენ ინოვაციას;
- ❖ უზრუნველყოფენ სამეწარმეო საქმიანობას ჯეროვანებასა და გაფართოებას;
- ❖ განავითარებენ სამეწარმეო საქმიანობისადმი არსებული თეორიული ბაზისების/ცოდნის გაღრმავების პროცესს;
- ❖ ხელს შეუწყობენ ფინანსური მდგრადობის შენარჩუნებას;
- ❖ მნიშვნელოვნად გაზრდიან სტრატეგიული ნაბიჯების განჭვრეტის უნარებსა და მათგან მოგების მიღებას;
- ❖ უზრუნველყოფენ საწარმოო ტექნოლოგიების განვითარება, დახვეწას;
- ❖ განაპირობებენ ოპერირებად ბაზარზე კონკურენტუნარიანობის ამაღლებასა და მის შენარჩუნებას;

შესაბამისად აღნიშნულისა, სამეწარმეო საზოგადოებასა და სხვა ნებისმიერ კერძო სამართლის სუბიექტთან ან/და ფიზიკურ პირთან (ბიზნეს პარტნიორთან) გარიგებათა დადებისას მხედველობაში უნდა იქნას მიღებული ზემოთ ჩამოთვლილი სახელმძღვანელო კრიტერიუმები, რათა მომავალში უზრუნველყოფილ იქნას სამეწარმეო საზოგადოების საუკეთესო ინტერესები და რაც ყველაზე მთავარია, უზრუნველყოფილ იქნას მოგების მიღება.

ახალ გარიგებათა იდენტიფიცირება და მათგან სარგებლის მიღების შესაძლებლობის „გაზომვა“, ზემოთ მოცემული კრიტერიუმების მიხედვით, იქნება უალტერნატივო შესაძლებლობა იმისა, რომ სამომავლოდ დადებული გარიგებების თითქმის ყველა შემთხვევიდან სამეწარმეო საზოგადოებამ მიიღოს სათანადო სარგებელი და

შეინარჩუნოს მაღალი კონკურენტუნარიანობა სხვა სამეწარმეო საზოგადოებებთან მიმართებით. გარიგებათა იდენტიფიცირება და იმის შეცნობა, რამდენად ეფექტიანი იქნება სამეწარმეო საზოგადოებისთვის ამა თუ იმ გარიგებით ნაკისრი ვალდებულების შესრულება, წინაპირობაა ამასთანავე იმისა, რომ სამეწარმეო საზოგადოებამ დადოს ნაკლებად სარისკო გარიგებანი და იტვირთოს ნაკლებად სარისკო ვალდებულებების შესრულება. გარიგებისგან სარგებლის მიღების შესაძლებლობის „გაზომვითა“ და სწორი პროგნოზირებით მცირდება რისკები არასურველი შედეგის დაგომისა და ამასთანავე, იზრდება შანსი იმისა, რომ დროულად იქნას გამოვლენილი საფრთხეები, ხოლო შემდგომში კი გატარებულ იქნას საპრევენციო ღონისძიებანი.

გარიგებათა იდენტიფიცირება და მათგან სარგებლის მიღების შესაძლებლობის „გაზომვა“ ცალსახად დაკავშირებულია ფინანსური სტრატეგიული კომპონენტის სწორხაზოვან განჭვრეტასთან, რამეთუ სამეწარმეო საზოგადოებათა მთავარი საზრუნავი კომერციული მიზნების ჭრილში, მეტი სარგებლის/მოგების მიღებაა. მოცემული მსჯელობის დასტურად შესაძლებელია იმის თქმაც, რომ ბიზნესს სამართლის არაერთი ექსპერტის შეხედულებითა და მოსაზრებით, გარიგება, მოგების მიღების მიზნებისთვის, ერთმნიშვნელოვნად ეფექტიანი მაშინ, როდესაც ამავე გარიგებით ნაკისრი ვალდებულების შესრულებას გაცილებით ნაკლები ხარჯი, ანუ დაფინანსება დასჭირდება, ვიდრე ეს ორდინალურ სიტუაციაში იქნებოდა. ამასთანავე, წინასწარ უნდა იქნას ყველა საჭირო რისკი გათვლილი და წინასწარ დანახული/წარმოდგენილი მაქსიმალურად რა რაოდენობის მოგებას მოუტანს ესა თუ ის გარიგება სამართლებრივი ურთიერთობის, იგივე გარიგების, მხარეებს.

გარიგებათა იდენტიფიცირება, მათგან მოგების მიღების კოეფიციენტის გამოთვლის თვალსაზრისით, უნდა უკავშირდებოდეს ამასთანავე: გარიგების მხარეთა საიმედოობის, ფიდუციური ვალდებულებებისადმი პასუხისმგებლიანი დამოკიდებულებისა და გარიგებათა მიმართ გარიგების მხარეთა, კონტრაქტების ინტერესის საგნის კონცეფციის გამოაშკარავებას, შეცნობასა თუ გაცნობიერებას. ხოლო, მათი გაგება კი პირდაპირი გარანტია იქნება იმისა, რომ სამეწარმეო საზოგადოებათა მხრიდან თითოეული გადადგმული ნაბიჯი, გარიგებათა დადების მიზნებისთვის, ყოვლად გამართლებულად და სამეწარმეო საზოგადოების საუკეთესო ინტერესის - მოგების მიღების წინაპირობად მოგვევლინოს.

5. დასკვნა

სტატიაში საკვლევ პრობლემაზე მუშაობამ სათანადო კვლევა-ძიებით, გამოაშკარავა რიგი გარემოებები, რომლებიც ნამდვილად საჭიროებდა სათანადოდ შესწავლას,

ანალიზსა და შემდგომში მათთან მიმართებით, შესაფერისი დასკვნებისა თუ რეკომენდაციების ჩამოყალიბებას.

დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელების პროცესის დინამიკის ეფექტიან საშუალებად თუ მექანიზმად, იგივე, დამატებით ოფციებად გარდა კანონმდებლობით შემოთავაზებული გზისა (Sakartvelos kanoni "metsarmeta shesakheb", 2025 wlis redaqlia, mukh. 87), შესაძლებელია მოგვევლინონ:

- I. დამატებითი ინვესტირება;
- II. ახალი გარიგებების დადების გზით სარგებლის მიღების შესაძლებლობები.

დამატებითი ინვესტირება, გამოხატული მეწარმე სუბიექტის კაპიტალში პირდაპირი ფულადი შენატანისა თუ სხვაგვარი მატერიალური მხარის უზრუნველყოფაში, გარანტიაა იმისა, რომ მაგალითად შპს-მ, გაზარდოს თვისობრივად საკუთარი საქმიანობის პროცესის ხარისხი, კონკურენტუნარიანობა სხვა სამეწარმეო საზოგადოებასთან მიმართებით და რაც ყველაზე მთავარია, მართოს და აკონტროლოს სამეწარმეო საზოგადოებასთან დაკავშირებული ყველა ის პროცესი, რომელიც მისი სიცოცხლისუნარიანობის ციკლში არსებითად მნიშვნელოვანია მისივე ჯეროვანი ფუნქციონირებისთვის.

სტატიაში სათანადო კვლევითა და ძიებით დადასტურდა, რომ დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელების პროცესის დინამიკის მზარდ ეფექტიან საშუალებად და მექანიზმად, აგრეთვე გვევლინება სახელშეკრულებო გარიგებათა დადების იმგვარი სახეები, რომელთა წინასწარი იდენტიფიცირების შედეგად გარდაუვალი ხდება მეწარმე სუბიექტის მოგებისა თუ სხვაგვარი სარგებლის მიღება. მნიშვნელოვანი კომპონენტი, ახალ გარიგებათა დადების გზით დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელების პროცესის ჯეროვანებისთვის გახლავთ ის, რომ წინასწარ უნდა იქნას ყველა საჭირო რისკი გათვლილი და წინასწარ დანახული / წარმოდგენილი, რამდენად მომგებიანი იქნება მეწარმე სუბიექტისთვის ესა თუ ის გარიგება და სამართლებრივი თვალსაზრისითაც, შეესაბამება თუ არა სრულად მეწარმე სუბიექტის ინტერესებს მათი რაობა.

სტატიაში, დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელების საშუალებებისა და არსებობის გაგრძელების ეფექტიანი მექანიზმების კონცეფციის გამორკვევამ მოგვცა შესაძლებლობა, დამატებით, სარეკომენდაციო ხასიათის მქონე დათქმების ჩამოყალიბების გზით წარმოგვედგინა ის მიგნებები, რომლებიც დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელების პროცესთა ციკლს, როგორც თეორიული ისე პრაქტიკული კუთხით, ამრავალფეროვნებს და მეტად ხელშესახებს ხდის. სათუთაა იმ ფაქტის არსებობაც, რომ ყოველივე აღნიშნული მიესადაგება ყველა იმ

დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების სიტუაციას, რომელიც არსებობის გაგრძელების სხვადასხვა სტადიაზე იმყოფებიან და საამისოდ ალტერნატიული მექანიზმების ძიებაში არიან.

მოცემულ სტატიაში სათანადო კვლევა განხორციელდა აგრეთვე, სამეწარმეო საზოგადოების მართვის სისტემის როლის გამორკვევისა და შეცნობის მიმართულებით. აღნიშნულმა მოგვცა შესაძლებლობა გაგვეგო სამეწარმეო საზოგადოების მართვის სისტემის გავლენა დამატებითი ინვესტირებისა და ახალი გარიგებების პრივილეგიების კონცეფცუალურ საკითხებზე.

საერთაშორისო საკორპორაციო სამართალში არსებული გაბატონებული შეხედულება, დამატებით ინვესტირებასა და ახალი გარიგებების დადების გზით სარგებლის მიღების შესაძლებლობების ჭრილში, იძლევა იმის თქმის შესაძლებლობას, რომ ყოველი კონკრეტული შემთხვევა გამოყენებულ იქნას ერთადერთი მიზნის მისაღწევად - დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გასაგრძელებლად. საერთაშორისო სასამართლო პრაქტიკა მკაფიოდ აჩვენებს, რომ სხვადასხვა სამართლებრივი სისტემები აღიარებენ დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების სამართლებრივი სტატუსის აღდგენის ან საქმიანობის გაგრძელების მექანიზმებს. აღნიშნულის ფარგლებში კი მეტად ეფექტიან და ლეგიტიმურ საშუალებებად დამატებითი ინვესტირება და ახალი გარიგებების დადება გვევლინებიან.

გერმანული სამეწარმეო სამართალი, დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელებას ახალი გარიგებების დადების გზით, აყალიბებს რიგ კონცეფცუალურ საკითხებს. გერმანულ GmbH-ში სამეწარმეო საზოგადოება დაშლის შემდგომ გვევლინება ლიკვიდაციის რეჟიმში, რა დროსაც ლიკვიდატორებმა უნდა დაასრულონ მიმდინარე საქმეები, შეასრულონ ვალდებულებები და მოახდინონ ქონების რეალიზაცია. აღნიშნულ პროცესთა ციკლში ახალი გარიგების დადება თავისთავად შეუძლებელი არ არის, მაგრამ მისი დასაშვებობა დაკავშირებულია ლიკვიდაციის მიზანთან. გერმანულმა სასამართლო პრაქტიკამ ცხადყო, რომ დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების არსებობის გაგრძელების მიზნებისთვის დამატებით ინვესტირებასა და ახალი გარიგებების დადებას უნდა გააჩნდეს ლეგიტიმაცია. ბრიტანული სამართალი მოცემული საკითხის რეგულირების მხრივ განსხვავებულად წარმოსდგება, რადგან აქ არსებობს ე.წ. "restoration" პრინციპი. თუ სამეწარმეო საზოგადოება უკვე ამოშლილია რეესტრიდან და განხორციელდა მისი არსებობის გაგრძელება იგი სამართლებრივად განიხილება ისე, თითქოს აღნიშნული სამეწარმეო საზოგადოების დაშლა საერთოდ არ მომხდარა. მოცემული ნიშნავს იმას, რომ "restoration"-ის შემდეგ შესაძლებელია დაშლილი სამეწარმეო საზოგადოების დაბრუნება ჩვეულებრივ იმ კონდიციაში, სადაც იგი იმყოფებოდა დაშლამდე, ანუ იქ სადაც მას შეეძლო გარიგებების დადება და

კონტრაპენტებთან სამართლებრივ ურთიერთობაში შესვლა. რაც შეეხება საფრანგეთის მაგალითზე სასამართლო პრაქტიკასა და ზოგად სამართლებრივ რეგულირებას. საფრანგეთის სასამართლო პრაქტიკაც და სამართლებრივი რეგულირებაც განსხვავებული თვისობრივობით გვევლინება. სამეწარმეო საზოგადოების დაშლის შემდგომ სამეწარმეო საზოგადოების იურიდიული პირის აქტიური სტატუსი შენარჩუნებულია თავად ლიკვიდაციის მიზნების საჭიროებისთვის. შესაბამისად, ლიკვიდატორი აღჭურვილია იმგვარი უფლებამოსილებით, რომ მას შეეძლოს ახალი გარიგებების დადება, რაც თავის მხრივ ემსახურება: აქტივების შენარჩუნებას; აქტივების გაყიდვას; ვალდებულებების შესრულებას; კრედიტორებთან ანგარიშსწორებას; მიმდინარე ტრანზაქციებისა თუ სხვაგვარი პროცესების დასასრულებას.

ინტერესთა კონფლიქტი: ავტორებმა განაცხადეს, რომ ინტერესთა კონფლიქტი არ არსებობს.

ავტორთა წვლილი: სტატიის ავტორებს თანაბარი წვლილი მიუძღვით სტატიის შექმნასა და ჩამოყალიბებაში.

გრიგოლი ახალაია (გ.ახალაია) / Grigoli Akhalaia (G.Akhalaia)
grigoli.akhalaia@ciu.edu.ge / ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-0096-6093>

როინ მიგრიაული (რ.მიგრიაული) / Roin Migriauli (R.Migriauli)
roin@migri-law.ge / ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-4356-933X>

ბიბლიოგრაფიული წყაროები

1. Chanturia, L., Buduli, I., Gatsirelia, A., Egnatashvili, D., Zoidze, B., Makharoblishvili, G., Darjania, T., Zubitashvili, N., Kvantaliani, N., Kordzaia, T., Rusishvili, G., Svanadze, G., Takashvili, S., Chachava, S., & Jorbenadze, S. (2017). *Samqalaqo kodeksis komentari (samqalaqo kodeksis zogadi debulebebi)* [Civil Code Commentary (General Provisions of the Civil Code)] (Book I, Arts. 1-146). Tbilisi: GIZ, USAID, EWMI.
2. Gabisonia, Z. (2016). *Kartuli saertashoriso kerdzo samartali* [Georgian Private International Law]. Tbilisi: Iuristebis Samkaro.
3. Jugheli, G., & Giguashvili, G. (2021). *Ganmartebebi "metsarmeta shesakheb" sakartvelos kanonis proektze* [Explanations on the Draft Law of Georgia on "Entrepreneurs"]. Tbilisi.
4. Khatidze, G. (2022). *Sajaro-kerdzo partniorobis uzrunvelyofis samartlebrivi sashualebebi* [Legal Means of Ensuring Public-Private Partnership]. Tbilisi: Bonakauza.
5. Makharoblishvili, G. (2015). *Korporaciuli martvis zogadi analizi* [General Analysis of Corporate Governance].
6. Migriauli, R. (2021). *Sametsarmeo samartalis mokle sakhelmdzghvanelo* [Short Guide to Business Law].
7. Pottmeyer, V., Gummert, H., et al. (2016). *Münchener Handbuch des Gesellschaftsrechts Bd 5: Verein, Stiftung bürgerlichen Rechts* [Munich Handbook of Company Law Vol. 5: Association, Foundation under Civil Law]. Germany.
8. Sakartvelos kanoni "metsarmeta shesakheb" [Law of Georgia on "Entrepreneurs"]. (1994).
9. Sakartvelos kanoni "metsarmeta shesakheb" [Law of Georgia on "Entrepreneurs"]. (2021).
10. Schaefer, K. (Trans. R. Migriauli). (2019). *Sazogadoebata samartali* [Company Law]. Tbilisi.
11. Shudra, T. (2010). *Satsarmos likvidaciis da reorganizaciis sagadasakhado aspektebi* [Tax Aspects of Enterprise Liquidation and Reorganization]. Tbilisi: TSU Gamomcemloba.
12. Teele Langford, R., & Pey-Woo, A. G. (2022). *Technology and corporate law: How innovation shapes corporate activity*. In J. Armour, H. Hansmann, & R. Kraakman, *The essential elements of corporate law: What is corporate law?*